

GRAND
PIANO

KUULA

COMPLETE WORKS FOR SOLO PIANO

ADAM JOHNSON

TOIVO KUULA (1883–1918)

COMPLETE WORKS FOR SOLO PIANO

ADAM JOHNSON, piano

Catalogue Number: GP780

Recording Date: 15–16 November 2017

Recording Venue: The Old Chapel, the Yorke Trust, South Creak, Norfolk, UK

Producer: Andy Walter

Engineer: Paul Bailly

Piano: Fazioli, model F278, supplied by Jaques Samuels Pianos, London

Booklet Notes: Tero Tommila

English Translation: Hannele Weir

Publisher: Edition Tili

Composer portrait: Wilhelm Dufva 1911 Helsinki City Museum

Artist Photograph: Chris Mason

Cover Art: Tony Price: *Placid Grey 02*

www.tonyprice.org

Grateful thanks to Mr & Mrs Beer for their support.
Also grateful thanks to Rodney Slatford at the Yorke Trust.

Jaques Samuel
PIANOS

	SATUKUVIA (FOLK-TALE PICTURES), OP. 19 (1912)	15:11
1	No. 1, Andante semplice	05:33
2	No. 2, Presto	04:19
3	No. 3, Tranquillamento	05:14
	THREE PIANO PIECES, OP. 3B	13:05
4	No. 1, Elegia ('Elegy') (1908)	04:26
5	No. 2, Häämarssi ('Wedding March') (1908)	05:23
6	No. 3, Pikku gavotti ('Little Gavotte') (1906)	03:10
7	JUHLAMARSSI ('FESTIVE MARCH'), OP. 13b (1910)	09:24
8	LAMPAAN POLSKA ('DANCE OF THE SHEEP') (1915)	04:14
9	AIR VARIÉ IN E MINOR ('VARIATIONS ON A FINNISH AIR') (c. 1900)	02:12
10	SCHOTTIS ('SCOTTISH DANCE') (c. 1904)	03:26

SIX PIANO PIECES, OP. 26 (1913–16)	23:34
11 No. 1, Piirileikki ('Round Dance')	01:29
12 No. 2, Paimentunnelma ('Pastoral Atmosphere')	03:41
13 No. 3, Tanssi-improvisaatio ('Dance Improvisation')	02:31
14 No. 4, Nocturne – formerly known as Jouluyö (‘Christmas Night’ or ‘Holy Night’)	05:27
15 No. 5, Rauha ('Peace') – formerly 'Adagio'	03:49
16 No. 6, Surumarssi ('Funeral March')	06:22
TWO SONG TRANSCRIPTIONS, OP. 37 (1917)	05:21
17 No. 1, Virta venhettä vie ('The Current Carries the Boat'), Op. 4, No. 5b (1907)	03:25
18 No. 2, Venelaulu ('Barcarolle'), Op. 21, No. 2b (1912)	01:56
19 VANHA SYYSLAULU ('AN OLD AUTUMN SONG'), OP 24, NO. 3b	01:39
20 INVENTION (c. 1905)	01:19

TOTAL TIME: 80:17

I was introduced to the music of Toivo Kuula in 2016 when I was sent the new edition of *Nocturne* (or *Jouluyö*). I was immediately struck by the vast scope of the writing and the space. The more I was sent, the more I was then intrigued by the variety, harmony and imagination of such pieces as *Satukuvia, Op. 19*, and the light-hearted *Schottis* and *Tanssi-improvisaatio*.

After 12 months of research to collate all the works and study the manuscripts in great detail (Kuula often had small and unclear handwriting), there are still certain discrepancies between the printed editions and the manuscripts, and indeed a lot of this recording has been made from the manuscripts themselves.

Kuula's harmony seems to be coloured by an early Debussian palette, but with darker aspects of late-Romantic harmonic progressions by Wagner. Furthermore, the piano technique needed for such pieces as *Satukuvia No. 2* is highly virtuosic, requiring an unending stamina (much like the majestic *Juhlamarssi*).

I have performed full recitals of Toivo Kuula's works in London venues (including St Martin-in-the-Fields in Trafalgar Square), to delighted audiences. I have introduced the complexities surrounding Kuula's music and the position this repertoire stands in Finnish classical music. Additionally, I have discovered that the reaction to his music is that it is of great beauty and fascination, and stimulates a desire to hear more of Kuula's work.

Adam Johnson

TOIVO KUULA (1883–1918)

COMPLETE WORKS FOR SOLO PIANO

Toivo Kuula was a conductor and composer, first and foremost. As a pianist he was self-taught and began his acquaintance with the keyboard during his school years by playing an old harmonium which, in a religious home, was used mainly to accompany hymn singing in devotional gatherings. Kuula had a modest country violin which he carried in a wooden box during his student years, but his playing was hardly above average. He seemed not to have the inclination to master musical instruments such as the piano or violin, unlike famous composer virtuosos such as Paganini, Sarasate, Kreisler, Chopin, Liszt or Rachmaninov. Lacking a proper education meant that piano playing was, and remained, a skill hard to accomplish. Kuula, however, was persistent and unyielding. He was heard to say, 'I will whip that piano until I succeed.'

His approach bore results and he was able to accompany his fiancée, the singer Alma Silventoinen. Occasionally Kuula would create easier versions of his scores in order to carry out successful public performances. A good example of this is the sparkling, impressionistic composition *Merenkylpijäneidot* ('Sea-bathing Nymphs'), of which the original version for a solo singer was a Christmas present to Alma Silventoinen in 1909. The premiere was performed by the couple at the Paris Conservatoire during the spring of 1910 – the original piano score was simpler than the final published version.

Kuula's piano compositions never really occupied a central place in his work catalogue, unlike his vocal compositions (i.e. songs for solo voice and choirs, and cantatas). There are 20 works altogether, of which only nine were originally written for the piano. One could add to this list the piano parts of another couple of mixed choir songs which, in practice, just double the choir part. These could be performed as piano pieces despite not being independent works.

The earliest compositions for the piano are from around the year 1900. They do not demonstrate particular originality; rather they are tentative experiments on an unfamiliar but enchanting instrument. *Air varié in*

E minor ('Variations on a Finnish Air') **9** is, despite its slightly pretentious French name, an arrangement based on a Finnish folk song. It consists of a theme and only one variation. As a whole, the piece sounds unfinished, and it has become customary for some pianists to follow it *attacca* with *Invention* **20**, which happens to be in the same key of E minor. It is a student exercise piece following Bach's model.

Schottis (a folk dance from Scotland) **10** was possibly composed around the turn of the century and may have drawn its theme from an unidentified salon piece from the 19th century.

Lampaan polska ('Dance of the Sheep') **8**, based on the old European folk dance *La Folia*, is a later arrangement. Kuula worked on it in 1915 and is a series of four variations. The name for the arrangement, according to some sources, stems from Kuula having listened to the tinkle of grazing sheep's bells by Lake Päijänne. To call it '*polska*' is, however, misleading as it has nothing to do with the Polish dance. But it does bear some musical similarity to the Polish Christmas carol, *Mizerna, cicha stajenka licha*.

The first of Kuula's piano works to be assigned an opus number is the *Three Piano Pieces, Op. 3b*. However, today the opus is considered to consist of only two compositions because the first piece, *Elegia* ('Elegy', 1908) **4**, is part of a score for the play, *Isä ja tytär* ('Father and Daughter'), which has been given the number *Op. 3c*. There is also a part of the score called *Melodrama* (for narrator and piano) where the themes resemble the harmonic structure of *Elegia*. The second piece is *Häämarssi* ('Wedding March') **5**, which Kuula composed for the wedding of Alma Silventoinen's younger sister, Emmi, in the Finnish church in St Petersburg on 5 May 1908. Contrary to expectations, the work is not particularly cheerful. Nevertheless, in the last hundred years, countless Finnish couples have been married accompanied by the melancholy chords of the march. In the third piece, *Pikku gavotti* ('Little Gavotte') (1906) **6**, Kuula strives for the atmosphere of a French Baroque folk dance.

Juhlararssi, Op. 13b ('Festive March'), (1910) **7**, was originally a work for orchestra, composed for the 10th anniversary concert of the mixed choir *Suomen laulu* ('Song of Finland') at the request of Kuula's childhood friend, the Finnish playwright Artturi Järviluoma, who was a member of the festival committee.

The critics were not kind about the premiere. Writing under the pseudonym 'Bis', the Finnish critic and publisher, Karl Wasenius remarked at the time: 'the composer tries hard not to resemble Wagner, but time after time he is snared by some kind of memories. There is not a trace of Kuula's own musical nature in the work.' The march was described by Kuula in a letter to the choir director Heikki Klemetti in the following way: 'The overall impression is to have a solemn festival atmosphere, but the meaning of the middle part is just a homely Finnish everyday atmosphere, a cowshed with its good smelling manure heap.' Kuula estimated that the smell would not be a bad idea in the perfume-filled Helsinki salons. The final part was to ring out wildly joyful and victorious. Kuula said: 'Let the trombones and trumpets stretch the cheek muscles to a high tension, that is when it will sound as it should.'

Negative criticism and bad reviews did not discourage Kuula. It only strengthened his resolve. In his letter to Klemetti, Kuula remarked:

'Juhlamarssi appears to have gained a cold reception. Wasenius found fault with Wagnerianism and 'Finnishness'. E. Katila (another critic) says nothing. How was it really? ... I am not really sorry, just feel a bit stirred up and clench my fist in my overcoat pocket when I'm walking. All that Bis wrote (and what Katila expressed by his silence) is just as good for me, I feel a new strength in me now that I commence painting South Ostrobothnia's nature with symphonic chords, new strength I have and new and daring boldness. Do write to me about how it was.

'Did not even the Finns like the middle part? That would surprise me. But otherwise I do not know why I particularly like Wasenius' critique. I consider it quite apt because he writes honestly, and that is what is required. It is as good as salty butter spread on a festering sore: it stings and hurts but is hellishly good. When you meet the old man, don't forget to pass on my earnest thanks for his honest words, as those are the best after all.'

For some reason the piano arrangement for *Juhlamarssi* remained hidden for decades despite the fact that Kuula's carefully written score had been stored in Helsinki University's main library (now the National

Library) since 1968. It is only in recent years that it has found a place in concert repertoires. The first recording was finally issued in 2018.

Satukuvia, Op. 19 ('Folk-tale Pictures') (1912), a series of three compositions, forms a reasonably coherent whole. Every piece has its origin in a folk tale. The melancholic mood of the first 'picture' is based on a story of a hare leveret who has to leave the burrow and enter the big wide world **1**. The story is told by brother John in *Seven Brothers*, possibly the best known Finnish novel by Aleksis Kivi. Some chords of the piano piece resemble an earlier work for viola and piano, *Satu illasta, Op. 2, No. 4* ('An Evening Tale') which is also known by the alternative title *Jäniksen sävellys* ('Composition for a Young Rabbit'). The themes are the same.

The second 'picture' depicts the plains of Pohjanmaa (Ostrobothnia), where the highest hill of the area, Simsiövuori, arises above the surrounding land, with its goblins **2**. Kuula spoke about the theme in his letter from Bologna to Alma Silventoinen:

'In my imagination I have stood on the lovely expanse of Lapua and thought I heard the shepherd boys play on reed flutes, at times in cheerful and then sorrowful tunes. The sun shines from the west a little above the wilderness horizon and in the south the lovely Simsiö shimmers like a handsome giant in the distance. The sun sets and a lovely summer night arrives from the wilderness, the shepherds' playing ceases, or for a while echoes from afar in the village, until everything gradually falls silent. Simsiö alone is awake and watches and casts its giant eye far over the lands to the dimly visible forests, where you can hear cuckoos calling. But not everyone is asleep, you can find two small goblins in the caves of Simsiö, Ammi and Toivo. They have slept in the day and at night they are in the habit of wandering and kindling wisps, warming themselves by the fire and making merry. And when the wind energetically roared in Simsiö's fir trees, they listened to it eagerly and let the wind transport them through the air far away into the wilderness, from where on light feet they ran back into the humming night forest. Such is life for the Simsiö goblins, and if you want to be one of them, I want to be the other. Or would you rather be Sinipiika ['Blue Maiden', a forest deity], who lightly skips along in the moonlit forests along the outskirts of Simsiö? Would you like me to be Nyyrikki [a male deity dwelling in the forest] who blows the shepherd's flute and

together we speed through the forests, reckless and wild? If that is what you desire, well, that's what we will be then!'

No. 3 is the story of a starflower and a lily-of-the-valley on a lonely rocky island. The piece is sometimes known as '*Balladi*' **3**. Kuula and Alma's relationship was not without its difficulties: Kuula was married to his first wife Silja Valo, when he began seeing Alma; Alma's parents did not approve of the relationship and there were long intervals where Kuula and Alma did not see each other due to studying in different countries. The third 'picture' simultaneously, perhaps, depicts the uneasy relationship between Kuula and Alma but also speaks of a tremendous sense of unity, and deep love for each other.

The series of *Six Piano Pieces, Op. 26* (1913–16) is not as cohesive as *Satukuvia*. The first piece, *Piirileikki* ('Round Dance') **11** is almost the same as the middle part of the *Festive March*. The second piece *Paimentunnelma* ('Pastoral Atmosphere') **12** describes, a day-dreaming shepherd while doing his monotonous work. *Tanssi-improvisaatio* ('Dance Improvisation') **13** is fairly fast in character and rhythmically sinewy. The fourth piece is now known as *Nocturne* (yet another example of Kuula changing the title of a work) which, originally in 1913, was a Christmas present to his fellow composer, Otto Kotilainen. Kuula has neatly drawn the name *Jouluyö* ('Christmas Night' or 'Holy Night') on the manuscript **14**. The fifth piece is also known as *Adagio* which in real terms is part of the instruction for its performance, *Adagio, non tanto, ma sempre tranquillo*. In the manuscript it is given the name *Rauha* ('Peace') **15**. The themes are the same as in the slow middle section of the cantata *Stabat mater, Op. 25* (1914–15).

The final part of the series, *Surumarssi* ('Funeral March') **16** is Kuula's way of honouring and bidding farewell to the vicar Gustav Durchman, who in a fatherly way had supported the young Kuula. At the funeral on 20 April 1916, Kuula played the piece himself. The dedication text says simply, 'G. Durchman in memoriam'. Durchman's son, Arno, was Kuula's school friend.

Kuula has always been particularly appreciated as a vocal composer. Of his songs for solo voice, he arranged only one work for piano, *Vanha syyslaulu, Op. 24, No. 3b*, ('An Old Autumn Song') (1913) **19** which gives the impression of being a work in progress. The version for solo voice and piano has a

theme which is followed by two variations. The piano arrangement consists only of the theme with no variations.

Of his choir works, Kuula arranged two songs for piano, both in 1917. They were assigned as *Op. 37*, which was allocated only after the composer's death. The works are *Virta venhettä vie* ('The Current Carries the Boat') (originally *Op. 4, No. 5* for a male voice choir, 1906) and *Venelaulu* ('Barcarolle') (originally *Op. 21, No. 2* for mixed voice choir, 1912).

Tero Tommila

Toivo Kuula Society

English translation: Hannele Weir

TOIVO KUULA (1883–1918)

PIANOTEOKSET

Kapellimestari-säveltäjä Toivo Kuula oli pianistina lähinnä itseoppinut. Tutustumisen kosketinsoittimiin hän aloitti kouluikäisenä vanhalla urku-harmonilla, jonka tarkoitus uskonnollisessa kodissa oli vain tukea virsien veisaamista n.s. seuroissa.

Opiskeluvuosina Kuula kantoi puulaatikossa mukanaan vaatimatonta maalais-viulua, muttei sen parissa yltänyt juuri keskinkertaista korkeammalle. Hänen taipumuksensa ei viitannut soittimien täydellisen hallinnan suuntaan, eikä hän siis ollut pianon tai viulun 'kuningas', kuten vaikkapa suuret säveltäjä-virtuoosit Paganini, Sarasate, Kreisler, Chopin, Liszt tai Rahmaninov.

Kunnollisen koulutuksen puute vaikutti luonnollisestikin siihen, että piano oli ja pysyi vaikeasti lähestyttävänä. Kuula oli kuitenkin periksi antamaton ja sinnikäs. Hänen kerrotaan lausuneen että *"Niin kauan minä tuota pianoa piiskaan, kunnes se menee !"* Ja tämän lähestymistavan ansiosta hän kykeni mm. säestämään tulevaa puolisoaan, laulajatar Alma Silventoista. Joskus Kuula kuitenkin laati itselleen helpomman version, jotta olisi pystynyt riittävän hyvin suoriutumaan julkisista esiintymisistä. Oivallinen esimerkki tästä on hänen impressionistisesti helmeilevä sävellyksensä 'Merenkylpijäneidot', jonka alkuperäisen yksinlauluversion hän oli antanut Alma Silventoiselle joululahjaksi 1909. Pariskunta kantaesitti sen Pariisin Konservatorion kevätnäytteissä toukokuussa 1910 mutta tilaisuudessa käytettiin nuottia, jonka piano-osuus on yksinkertaisempi kuin lopullisessa, painetussa versiossa.

Kuulan pianotuotannolla ei ole koskaan ollut niin keskeistä asemaa kuin vokaalisävellyksillä (yksin- ja kuorolaulut, kantaatit). Siihen kuuluu yhteensä 20 teosta, joista kuitenkin vain 9 on alunperin tarkoitettu pianolle. Lista voi täydentyä vielä vielä parin sekakuorolaulun pianosatsi (ad libitum), joka käytännössä vain kahdentaa kuoro-osuuden. Näin ollen sitä voisi esittää pianokappaleena, vaikkei luonteeltaan itsenäinen teos olekaan.

Varhaisimmat sävellykset pianolle ovat syntyneet v. 1900 tienoilla. Ne eivät osoita omaperäisyyttä vaan ovat pikemminkin haparoivia kokeiluja oudon, mutta kiehtovan soittimen parissa.

Air varié on ranskalaistyyllisestä, hieman hienostelevasta nimestään huolimatta suomalaisen kansanlaulun sovitus. Siihen kuuluu aihe (teema) ja vain 1 muunnelma (variaatio). Kokonaisuus vaikuttaa jotenkin kesken-eräiseltä ja jotkut pianistit ovatkin ottaneet tavaksi soittaa heti perään (attacca) kappaleen *Invention*, joka sattuu kulkemaan samassa sävellajissa, e-mollissa. Se on opiskeluaikainen harjoitustyö, Bach'in vastaavien 2-äänisten esikuvien mukaan.

Vuosisadan vaihteessa lienee syntynyt myös *Schottis* (nimitys tarkoittaa kansantanssia Skotlannista), jonka aiheena luultavasti on tuntemattoman sepittäjän salonkikappale 1800-luvulta. Vanhaan eurooppalaiseen kansantanssiin 'La folia' perustuva *Lampaan polska* on myöhempi sovitus, Kuula sommitteli sen v. 1915. Kyseessä on oikeastaan pieni muunnelmasarja, jossa melodiaa varioidaan neljään eri kertaan. Nimensä sovitus on tarinan mukaan saanut Kuulan kuunneltua Päijänteen rantalaitumilla käyskennelleiden lampaiden kellojen kilinää. Polskaksi kutsuminen on kuitenkin harhaanjohtavaa koska sillä ei Puolasta tulleen tanssin kanssa ole mitään tekemistä.

Näillä edellämainituilla ei ole omaa teosnumeroa. Ensimmäiset teosnumeroidut pianoteokset ovat 3 kappaletta op. 3b. Nykyisin opukseen luetaan vain 2 sävellystä koska ensimmäinen (*Elegia*, ennen "op. 3b/1" 1908) on osa näytelmä-musiikista 'Isä & tytär', jolle on annettu numeroksi op. 3c. Näytelmään kuuluu myös 'Melodrama' (lausuja+piano), jonka aiheet paljolti muistuttavat Elegian vastaavia sävelkulkuja.

Opuksen 3b toinen numero on *Häämarssi*, jonka Kuula sävelsi tulevan vaimonsa Alma Silventoisen pikkusiskon, Emmen, vihkiäisiin Pietarin suomalaisessa kirkossa 5.5.1908. Vastoin odotuksia teos ei ole kovinkaan riemukas. Silti sen melankolisten sointujen saatellessa ovat lukemattomat suomalaispariskunnat viimeisten 100 vuoden aikana menneet naimisiin.

Opuksen 3. numero on *Pikku gavotti* (1906) jossa Kuula tavoittelee barokin ajan ranskalaisen kansantanssin tunnelmia.

Opusnumeron 13 on saanut *Juhlararssi* (1910) joka alkujaan on orkesteriteos. Sen Kuula sävelsi sekakuoron 'Suomen Laulu' 10-v.juhlakonserttiin, lapsuuden-ystävänsä Artturi Järviluoman tilauksesta. Tämä kuului silloin kuoron juhla-komiteaan. Kantaesityksestä kriitikoilla ei ollut paljoakaan hyvää sanottavaa. Nimimerkki "Bis" (Karl Wasenius) huomautti: *"Säveltäjä koettaa kaikin voimin olla muistuttamatta Wagneria mutta suistuu kerta kerralta jonkinlaisten Wagner-muistojen pauloihin. Teoksessa ei ole jälkeäkään Kuulan omasta musikaalisesta luonteesta"*. Tätä marssia Kuula itse kuvaili eräässä kirjeessään kuoron johtajalle Heikki Klemetille näin: *"Sen yleisvaikutus tulee olla arvokas juhlatunnelma, mutta keskiosa tarkoittaa vain kotoista, suomalaista arkipäivätunnelmaa, navettaratia, jonka keskellä hyvältä haiskahtava tunkio"*. Se ei Kuulan arvion mukaan olisi pahitteeksi hienojen helsinkiläisten hajuvesiltä tuoksuvissa salongeissakaan. Loppuosa oli saatava esiin hurjan riemuisena ja voittoisana. Kuula sanoo: *"Anna pasuunien ja trumpettien pinnistää poskilihaksensa mitä kauheimpaan jännitykseen, silloin se kuuluu siltä, kuin sen pitää kuulua"*. Nuiva kritiikki ei kuitenkaan lannistanut Kuulaa. Hän kuului niihin ihmisiin, jotka vain sisuuntuivat 'negatiivisesta psyykkauksesta'. Kirjeessä Klemetille hän mm. toteaa: *"Juhlararssi näytti saaneen kylmän vastaanoton. Wasenius moitti wagnerianismia ja 'suomalaisuutta'. E. Katila (toinen kriitikko) ei puhu mitään. Mitenkä sen oikeastaan kävi? Saitko sinä siihen sitä, mitä siitä löysit? Ei minua nyt oikeastaan sureta, vähän vain niinkuin nostattaa ja puristuttaa nyrkkiä palttoon taskussa kävellessäni. Kaikki se, mitä kirjoitti Bis ja se, mitä Katila äänettömyydellään ilmaisi ovat minulle vaan hyväksi, tunnen kuin uutta voimaa sisälläni nyt alkaessani sävelin maalata sinfonista Etelä-Pohjalaista luontoa, uutta voimaa tunnen ja uutta ja karskia uskallusta. Kirjoitapa miten sen kävi. Eivätkö tykänneet suomalaisetkaan välivosasta, se minua vähän ihmetyttäisi. Mutta muuten, en tiedä, miksikä juuri nyt minä tykkään Waseniuksen arvostelusta. Minä pidän sen ihan paikallensa sattuneena, sillä hän kirjoittaa ihan suorasti ja sitä juuri tarvitaankin. Se on kuin hyvä, suolainen voi märkivän haavan voiteeksi; se kirvelee ja karvastelee, mutta se tekee silti niin helkkarin hyvää. Kun ukon tapaat niin älä unohda lausua hartaimpia kiitoksiani suorista sanoista, sillä nekin ne kuitenkin parhaita ovat"*.

Jostain syystä juhlamarssin pianosovitus pysyi vuosikymmeniä pimennossa vaikka Kuulan siististi puhtaaksi piirtämä nuottikäsikirjoitus oli talletettu Helsingin Yliopiston Pääkirjastoon (nyk. Kansalliskirjasto) jo v. 1968. Vasta aivan viime aikoina on sitä alettu esittää. Ensilevytys ilmestyi vihdoinkin tänä keväänä.

Kolmen sävellyksen sarja *Satukuvia* op. 19 (1912) muodostaa kohtalaisen yhtenäisen kokonaisuuden. Jokainen kappale on saanut innoituksensa jostain (kansan)tarinasta.

Ensimmäisen 'kuvan' haikea tunnelma perustuu satuun jäniksenpojasta, joka joutuu lähtemään pesästään suureen maailmaan. Tarinan kertoo veli Juhani suomen ehkä kuuluisimmassa romaanissa "7 veljestä" (kirj. Alexis Stenvall, pseudon. "Kivi"). Kuulan mieleen jäi erityisesti kertomuksen loppu: *"Niin hän sanoi pojallensa ja läksi poika taaputtamaan pois; hän taaputteli, töllitteli pitkin ahoa ja nummen syrjää, töllötteli, halkinen huuli vilpittömässä irvissä. Niin asteli hän kodostansa ja murheellisesti paistoi ilta."* Pianokappaleen lopputahdit muistuttavat varhaisempaa teosta alttoviululle ja pianolle, "Satu illasta" (op. 2/4), lisänimeltään 'Jäniksen sävellys'. Aihepiiri on sama.

Toinen 'kuva' maalaa eteemme pohjanmaan lakeudet ja niiden keskeltä kohoavan, alueen korkeimman mäen, Simsiönvuoren, peikot. Kuula kertoi aiheesta kirjeessään Alma Silventoiselle oleskellessaan Bolognassa: *"Olen ollut seisovinani ihanalla Lapuan aavalla ja kuulevinani, mitenkö paimenpojat soittavat kärjennokilla, soittavat milloin iloisia milloin suruisia säveliä. Aurinko paistaa lännestä vähän aavikon rannan yläpuolelta ja etelässä kuultaa ihana Simsiö komeana jättiläisenä taivaan rannalla. Aurinko laskee ja saapuu aavikolta ihana, kesäinen yö, paimensoitto lakkaa, tahi kuuluu vielä jostain kaukaa kylän raitilta, kunnes kaikki vähitellen hiljenee. Simsiö vaan yksin valvoo ja vartioi ja luo jättiläissilmänsä kauaksi yli auvojen siintäviin metsiin, josta kuuluu käkien kukunta. Vaan eipä kaikki nuku, löytyypä kaksi pientä peikkoa Simsiön onkaloissa, Ammi ja Toivo. He ovat nukkuneet päivänsä ja yöllä tapaavat kulkea viritellen virvoja, joitten ääressä lämmittelevät ja iloja pitävät. Ja kun tuuli ahkerasti kohisi Simsiön kuusissa, niin he sitä mielenkiinnolla kuuntelivat ja antoivat tuulen kuljettaa itseään vuorelta ilmojen halki kauaksi aavikolle, josta taas juoksivat kepein askelin öiseen kohisevaan metsään. Sellaista se on Simsiön peikkojen elämä, ja jos sinä tahdot olla yksi niistä, niin minä tahdon olla toinen. Vai tahdotko olla Sinipiika, joka kevyesti*

kuutamolla metsiä juoksee, pitkin Simsiön sivuja ja tahtoisitko, että minä olisin Nyyrikki, joka paimenhuiluun puhallan ja yhdessä metsiä kiidämme, olemme hurjia ja villiä? Sitä kai tahdot, no, ollaan sitten!"

Kolmas on metsätähden ja kielon tarina yksinäisellä kalliosaarella, lisänimeltään 'Balladi'. Se kuvaa samalla Kuulan ja Alma Silventoisen hankalaa suhdetta, jossa riitti vaikeuksia mutta myös huikaisevan syvää yhteyden tunnetta, suurta rakkautta.

Kuuden pianokappaleen sarja op. 26 (1914–16) ei ole niin yhtenäinen kuin 'Satukuvat'. Sen 1. numero *Piirileikki* on melkein sama kuin Juhlarimarssin op. 13 keskiosa. Toinen numero *Paimentunnelma* kuvailee nimensä mukaisesti karjapaimenen haaveilua yksitoikkoisen työn lomassa. Kolmas on nimeltään *Tanssi-improvisaatio*, luonteeltaan nopeahko ja rytmillisesti jäntevä teos.

Neljäs kappale tunnetaan nykyisin nimellä *Nocturno* mutta alkujaan se oli joululahja säveltäjätoveri Otto Kotilaiselle v. 1913. Käsikirjoituksessa lukee Kuulan siististi piirtämänä 'Jouluyö'.

Viides sävellys on yleisesti tunnettu nimellä 'Adagio', mikä todellisuudessa on vain osa teoksen esitysohjetta "Adagio, non tanto, ma sempre tranquillo". Käsikirjoituksessa on kappaleen nimeksi annettu *Rauha*. Aiheet ovat samat kuin kantaatin 'Stabat mater' (op. 25, 1914–15) hitaassa keskiosassa.

Sarjan viimeinen osa *Surumarssi* on Kuulan kunnianosoitus ja viimeinen tervehdys nuoruusvuosien kannustajalle ja isälliselle ymmärtäjälle, Isokyrön kirkkoherra Gustav Durchman'ille, jonka hautajaisissa 20.4.1916 säveltäjä itse soitti teoksensa. Omistustekstinä on 'G. Durchman in memoriam'. Vainajan poika, Arno, oli Kuulan koulutoveri.

Kuulaa on aina arvostettu nimenomaan vokaalisäveltäjänä. Yksinlauluistaan hän sovittisiltivainyhdenteoksen pianolle, *Vanha syyslaulu* (op. 24/3, 1913) joka sekin vaikuttaa hieman keskeneräiseltä. Yksinlauluversio on luonteeltaan pieni muunnelmasarja, jossa teemaa seuraa 2 variaatiota. Pianoversioksessa on kuitenkin vain aihe ja muunnelmat puuttuvat kokonaan.

Kuorotuotannosta Kuula sovitti 2 laulua pianolle, molemmat v. 1917. Ne saivat opusnumeron 37, joka tosin on annettu vasta säveltäjän kuoleman jälkeen. Teokset ovat *Virta venhettä vie* (orig. op. 4/5 mieskuorolle 1906) ja *Venelaulu* (orig. op. 21/2 sekakuorolle 1912). Jälkimmäinen tunnetaan myös nimellä 'Barcarolle'.

Tero Tommila

Toivo Kuula - seura (TKS)

ADAM JOHNSON

Multi prize-winning pianist, Adam Johnson, was a scholar and Junior Fellow at the Royal Northern College of Music in Manchester (RNCM). He has performed under the batons of Kent Nagano, Martyn Brabbins and George Hurst, and made his concerto debut aged 15 playing Mozart's *Piano Concerto No. 15* in Pavlovsk Palace, St Petersburg, conducting from the piano.

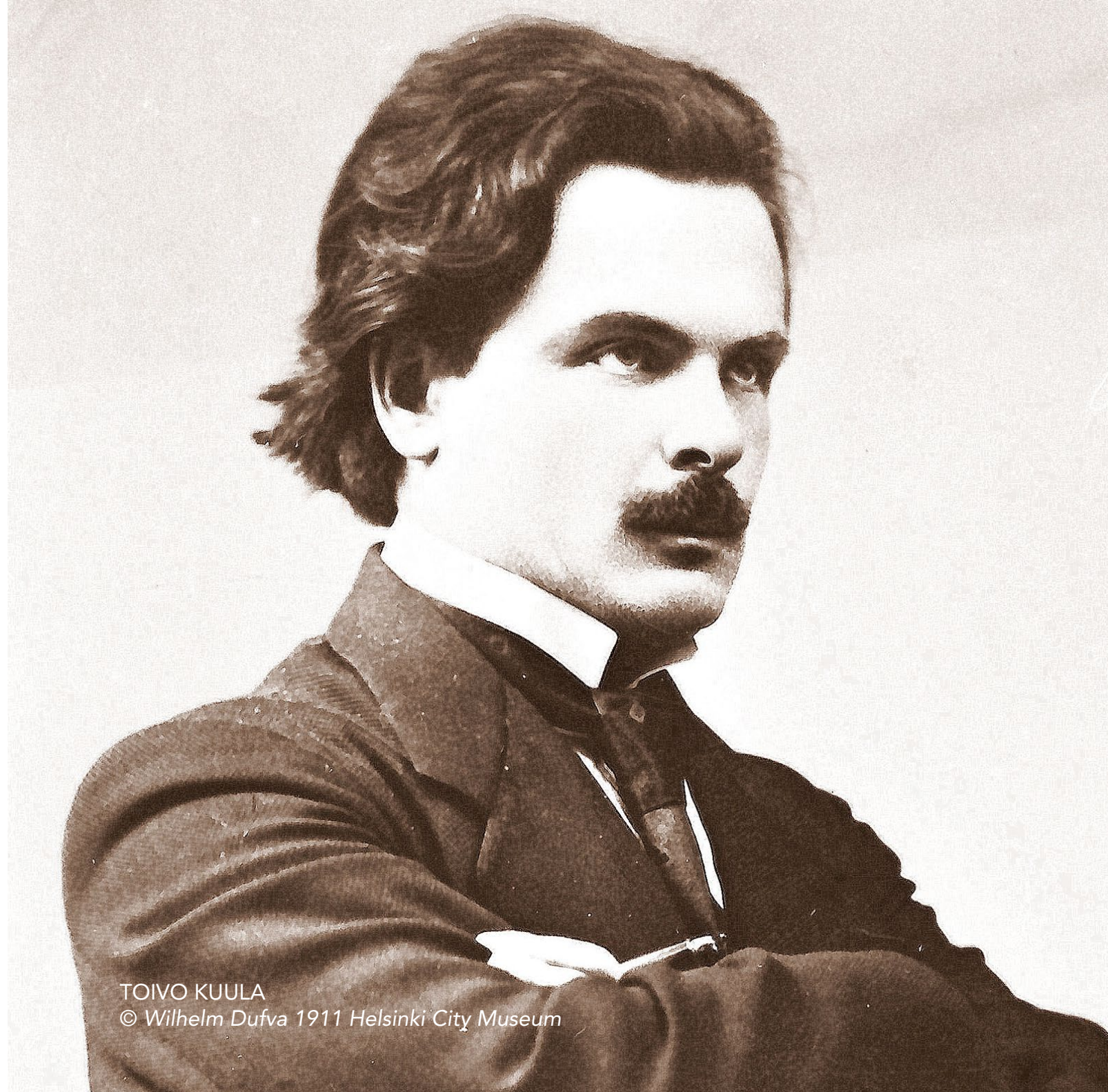
Unique among the outstanding artists of his generation, Johnson is as equally at home conducting opera as he is fulfilling the role of soloist in concerto repertoire, playing chamber music, or directing his own large-scale compositions. He has given recitals in Istanbul, New York, Northern Spain, Norway, and Rio de Janeiro, as well as undertaking a demanding schedule in the UK.

In 2008, he completed a master's degree in conducting at the RNCM under the direction of Sir Mark Elder, and was awarded the Ricordi Operatic Conducting Prize in 2007. Johnson is currently the artistic director and principal conductor of the Northern Lights Symphony Orchestra. In 2011, he was elected a Freeman of the Worshipful Company of Musicians, and more recently was rewarded as a Fellow of the Royal Society of Musicians. Adam Johnson made his Wigmore Hall debut in October 2017.

www.adamjohnsonmusic.com

ADAM JOHNSON
© Chris Mason

TOIVO KUULA
© Wilhelm Dufva 1911 Helsinki City Museum

TOIVO KUULA

COMPLETE WORKS FOR SOLO PIANO

Finnish composer and conductor Toivo Kuula was a student of Sibelius, and pieces such as the majestic *Juhlamarssi* ('Festive March') share the great master's national flavour while the descriptive folktales of *Satukuvia* create their own beautifully romantic atmosphere. Kuula's piano music is notable for its vast array of colour and variety of style, from the melancholy *Surumarssi* ('Funeral March') (from *Six Pieces, Op. 26*) to the lighthearted Schottis ('Scottish Dance'), while countless Finnish couples have been married to the accompaniment of Kuula's *Häämarssi* ('Wedding March').

1-3	SATUKUVIA (FOLK-TALE PICTURES), OP. 19 (1912)	15:11
4-6	THREE PIANO PIECES, OP. 3b (1906-08)	13:05
7	JUHLAMARSSI ('FESTIVE MARCH'), OP. 13b (1910)	09:24
8	LAMPAAN POLSKA ('DANCE OF THE SHEEP') (1915)	04:14
9	AIR VARIÉ IN E MINOR ('VARIATIONS ON A FINNISH AIR') (c. 1900)	02:12
10	SCHOTTIS ('SCOTTISH DANCE') (c. 1904)	03:26
11-16	SIX PIANO PIECES, OP. 26 (1913-16)	23:34
17-18	TWO SONG TRANSCRIPTIONS, OP. 37 (1917)	05:21
19	VANHA SYSSLAULU ('AN OLD AUTUMN SONG'), OP. 24, NO. 3b (1913)	01:39
20	INVENTION (c. 1905)	01:19

ADAM JOHNSON

Jaques Samuel
PIANOS

TOTAL PLAYING TIME: 80:17

© & © 2018 HNH International Ltd. Manufactured in Germany. Unauthorised copying, hiring, lending, public performance and broadcasting of this recording is prohibited. Booklet notes in English and French. Distributed by Naxos.

GP780

